

ומצאנו עוד שיטה⁽²²⁾, שאכן יחרב העולם, אבל לא יהיה זה באלף השביעי, אלא באלף החמישים, שהוא יובל. ועד אז, בכל אלף שביעי יחרב העולם שביעית החורבן, עד שבשנת החמישים יחזור העולם לתוהו ובוהו, כפי שהיה קודם הבריאה.

מתנתין

כל עם ישראל⁽²³⁾ יש⁽²⁴⁾ להם חלק⁽²⁵⁾ לעולם הבא⁽²⁶⁾ ⁽²⁷⁾. שנאמר: "ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ"⁽²⁸⁾ נצר מטעי

המשיח לעולם הבא, כפי שיתבאר שם. בביאור אותו חורבן, ישנן מספר שיטות: יש אומרים⁽¹⁹⁾, שהעולם יחרב עד שיהיה במצב של קודם הבריאה, תוהו ובוהו. ויש אומרים⁽²⁰⁾, שאין הכוונה כלל על חורבן העולם, אלא שיחרב ויתבטל היצר הרע. ויש אומרים⁽²¹⁾, שאין הכוונה לאלף אחר מלבד ששת אלפי שנות העולם הזה. אלא אחד מאותם אלפים, דהיינו האלף השישי, יהיו בו פורעניות וצרות רבות.

יהיו ש"י עולמות. כדאיתא לקמן: עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות.

25. נקט "חלק" משום שאין החלקים לעולם הבא שוים. כדאמרין [בבא בתרא עה א, עיי"ש]: "כל צדיק וצדיק נכוה מחופתו של חברו". מהרש"א.

26. ברש"י שבעין יעקב איתא: מעיקרא איירי בד' מיתות ואזיל ומפרש להו לכולהו. ואמר, אעפ"י שעברו עבירות, כיון שקבלו דינם, הרי הן ככל ישראל, ויש להם חלק לעולם הבא. והדר מפרש הני שאין להם חלק לעולם הבא. וכן כתב המהרש"א.

וברש"י שלפנינו פירש, שבפרקים הקודמים נתבאר דין ד' מיתות, ועתה מפרש אותם שאין להם חלק לעולם הבא.

27. בגמרא במס' כתובות איתא: "כל דהוה באשכבתיה דרבי מזומן הוא לחיי עולם הבא" [עיי"ש]. והקשו התוס' שם, הלא כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא [כדאיתא הכא]! ופירש הרב ר' מאיר, דכל היכא דאמר "מזומן לחיי עולם הבא" היינו בלא דין ובלא יסורין. גליון הש"ס.

28. כתב התוספות יום טוב בשם הרמב"ם, שמה

19. ראב"ד [הל' תשובה פ"ג הל' ח']. וכן סוברים עוד ראשונים.

20. רבינו בחיי [בראשית ב' ג']: "יום שביעי כנגד אלף השביעי, שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים, והוא אחר ימת המשיח ותחיית המתים, ובני תחיית המתים יזכו אליו ויתענגו בגוף ובנפש תענוג שאין לו סוף".

21. המאירי [בפתיחה למס' אבות].

22. רבינו בחיי [במדבר י" לה], ועוד.

23. בחידושי גאונים הביא, שיש לדקדק במאמר התנא. שאם כוון לומר שכל איש ישראל, אחד חכם ואחד רשע ואחד שאינו יודע, כולם יש להם חלק לעולם הבא, הנה באמת עוול גמור הוא. וכי משוא פנים יש בדבר, שדווקא כל ישראל יזכו, ולא אומות העולם, והיה כצדיק כרשע!?

וביאר, שאין נקרא ישראל באמת — כי אם אשר הוא צדיק. שהרי ישראל שמתנהג על פי התורה, על כרחך שהוא צדיק. וממילא, כל שהוא ישראל באמת — הוא בן עולם הבא. ועיי"ש עוד שהאריך בזה.

24. כתב בעץ יוסף, שנקט "יש", כי לכל ישראל